

Nr 49

Av herrar **Rubbestad** och **Onsjö**, om viss ändring av förordningen angående kostnadsfria eller prisnedsatta läkemedel.

I enlighet med statsmakternas under år 1954 fattade beslut trädde den s. k. läkemedelsreformen i kraft den 1 januari 1955. Jämlikt bestämmelser, som meddelats i förordningen den 4 juni 1954 (nr 519) angående kostnadsfria eller prisnedsatta läkemedel och kungörelsen den 3 december 1954 (nr 735) med tillämpningsföreskrifter till denna förordning, gäller bl. a. följande.

Vid andra sjukdomar än vissa i en särskild kungörelse angivna långvariga och allvarliga sjukdomar äger den som är försäkrad jämlikt lagen om allmän sjukförsäkring vid inköp av flertalet sådana läkemedel, som ordinerats av läkare, åtnjuta rabatt med hälften av det belopp, varmed priset överstiger tre kronor. För att rabatterning skall kunna ske krävs, att läkemedlet är att hänföra till apoteksvara eller första klassens gift.

Utskrivning skall i regel ske på särskild blankett. I samband med ordinationen kan läkaren förordna, att förnyad expedition (iteration) må äga rum 1—3 gånger. Högst fyra expeditioner kan således ske på grundval av en receptblankett. Om ingen påteckning om iteration ägt rum, skall apoteket efter expeditionen behålla receptblanketten såsom ekonomisk verifikation. Föreligger däremot iterationsanteckning, skall receptet återställas till patienten, dock inte efter den sista expeditionen. I fall, då receptet skall återlämnas till patienten, skall apoteket som verifikation behålla en av den expedierande farmaceuten bestyrkt avskrift av vissa delar av receptet (*signaturkopia*).

Läkemedel, som skall rabatteras, kan även ordineras telefonledes till apotek. Ersättning till apoteken för utlämnade kostnadsfria läkemedel samt för vad allmänheten ej erlagt av priset för rabatterade läkemedel lämnas av riksförsäkringsanstalten (Rfa). En gång månatligen skall apoteken insända räkningar till Rfa. Räkningen skall inte åtföljas av verifikationer, men sådana skall vid anfordran inges till Rfa för kameral granskning. Medicinalstyrelsen åligger att i viss utsträckning infordra verifikationer för granskning främst ur medicinska och farmaceutiska synpunkter.

Kostnaden för läkemedelsreformen bestrides *dels* av statsmedel med belopp för kalenderår motsvarande 1 krona och 15 öre för en var, som vid utgången av det år kostnaden avser är medlem i allmän sjukkasse, och *dels* av de allmänna centralsjukkassorna i förhållande till antalet medlemmar vid nämnda tidpunkt. Det direkta statsbidraget uppgår f. n. till sex miljoner kronor.

Vid riksdagens behandling av frågan om läkemedelsreformen bröt sig meningarna, då det gällde att bedöma, hur reformen tekniskt bäst skulle utformas. En mening som gjorde gällande att de föreslagna karensbeloppen och rabattkostnaderna skulle leda till att de sjuka skulle få ett orimligt stort antal rabattbelopp utan verklig betydelse för deras ekonomi vann inte gehör, främst med hänsyn till att erfarenheter saknades av den föreslagna reformens verkningar. Sådana erfarenheter föreligger numera.

Enligt en redogörelse för läkemedelsreformen avspeglad i apotekens receptur, som publicerats i Svensk farmaceutisk tidskrift 1955, har en undersökning verkställt av 10 860 under några dagar i april 1955 på apoteken gjorda expeditioner av rabatterade läkemedel. Av denna redogörelse framgår, att medelpriset för de undersökta läkemedelsexpeditionerna var endast 5 kronor och 70 öre. Inte mindre än 84,4 procent av samtliga dessa läkemedel kostar högst 10 kronor. Av dessa utgöres i sin tur ungefär 45 procent av sådana där priset är högst 5 kronor. En konsekvens av dessa förhållanden är att de rabatter, som lämnas genom läkemedelsreformen, i ett stort antal fall är mycket små. I cirka 17 procent av samtliga expeditioner var rabatten mindre än 50 öre, vid cirka 39 procent av samtliga expeditioner uppgick rabatten till högst 1 krona.

Belänker man att totalantalet receptexpeditioner i vårt land under ett år numera överstiger 20 miljoner, innebär de angivna siffrorna att svenska folket i inte mindre än 7 800 000 fall skall vänta på apoteken, medan rabatten räknas ut, för att därefter erhålla ett rabattbelopp på mellan 1 öre och 1 krona. I inte mindre än 3 400 000 fall blir belöningen för denna väntan mindre än 50 öre. Till nu angivna olägenheter kommer det betydande merarbete, som uträkningen av rabatterna samt utskriften av räkningar på Rfa, upptagande bl. a. tiotusentals rabattbelopp av bagatellstorlek, ger apoteken. Att här förekommer ett stort nationalekonomiskt slöseri torde vara uppenbart.

För att komma till rätta med detta föreslås att riksdagen beslutar att den nuvarande regeln om rabatter med hälften av det belopp, varmed priset må överstiga 3 kronor, bibehålls, men att den kompletteras med en föreskrift, att rabatt ej må åtnjutas med mindre priset uppgår till 5 kronor. En sådan spärregel skulle i praktiken innebära att någon ändring i de sjukförsäkrades ställning ej skulle ske beträffande rabatterade läkemedel som kostar högst 3 kronor eller mer än 5 kronor. Däremot skulle de försäkrade gå förlustiga den rabatt, högst 1 krona, som de f. n. kan åtnjuta beträffande läkemedel som kostar mellan 3 kronor 1 öre och 4 kronor 99 öre.

Det är vanskligt att uppskatta den besparing som detta förslag skulle medföra. Under antagande att rabatten i vart och ett av de 7 800 000 fall, som vi ovan angivit, uppgår till 40 öre skulle besparingen bli 3 120 000 kronor. Av större betydelse torde vara den tidsvinst som skulle göras av de

försäkrade genom att de slipper vänta på uträkningen av rabatten samt av apoteken genom att de härigenom kommer att slippa besväret med verifikation och uträkningen av mer än en tredjedel av samtliga fall.

Den föreslagna ändringen torde böra träda i kraft den 1 juli 1956, dock att rabatterning enligt hittills gällande regler borde få äga rum intill den 1 januari 1957, såvitt angår recept som utfärdats senast den 30 juni 1956. Med hänsyn till denna övergångsbestämmelse torde förslagsanslaget till Bidrag till sjukkassor m. m. icke påkalla någon ändring av Kungl. Maj:ts beräkning av detta anslag för budgetåret 1956/57.

Under återopande av det anförda hemställes,

att riksdagen måtte besluta att till 3 § första stycket förordningen den 4 juni 1954 (nr 519) angående kostnadsfria eller prisnedsatta läkemedel skall fogas följande stadgande nämligen: »Nedsättning som i detta stycke avses utgår dock ej, såframt ej kostnaden, bestämd på sätt som ovan sagts, uppgår till 5 kronor.»

Stockholm den 19 januari 1956

Axel Rubbestad

J. Onsjö